

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la cererea de accelerare

a cauzei civile, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Duca Ion împotriva lui Țurcan Ion, Primăriei s. Cuizăuca raionul Rezina, Mazinscaia Ninei, Zlatan Alionei și lui Duca Andrei cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat urmare a defrișării arborilor, compensarea cheltuielilor de judecată,

*(Dosarul nr. 2ra-396/24
NR. PIGD 2-20060627-01-2ra-28032024)*

Criteriile de determinare a termenului rezonabil de judecare a cauzei. Examinarea cererii privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei.

14 mai 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților cererea depusă de Duca Ion cu privire la accelerarea procedurii de judecare a cauzei,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 29 octombrie 2019, Duca Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Țurcan Ion, Primăriei s. Cuizăuca raionul Rezina, Mazinscaia Ninei, Zlatan Alionei și lui Duca Andrei cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat urmare a defrișării arborilor, compensarea cheltuielilor de judecată.

2. La 13 iulie 2022, prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

3. La 16 noiembrie 2023, Curtea de Apel Chișinău, a respins cererea de apel declarată de Duca Ion și a menținut hotărârea din 13 iulie 2022, a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina.

4. La 28 martie 2024, Duca Ion, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate și emiterea unei decizii noi cu privire la admiterea acțiunii.

5. La 29 martie 2024, cauza a fost repartizată aleatoriu judecătorului Ursachi Mariana. Examinarea admisibilității recursului a fost fixată pentru 31 iulie 2024, însă ședința a fost amânată pentru 5 februarie 2025, din motivul volumului mare de lucru al judecătorului și necesitatea studierii suplimentare a materialelor cauzei.

6. Ședința din 5 februarie 2025 a fost amânată pentru o dată nedeterminată, după ce, prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 668/41 din 2 decembrie 2024, s-a constatat nepromovarea evaluării externe de către judecătorul raportor Ursachi Mariana.

7. La 9 decembrie 2024, judecătorul Ursachi Mariana a contestat hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, iar potrivit art. 18 alin. (1) din Legea nr. 65/2023, pe durata examinării contestației, judecătorul vizat nu poate emite acte de dispoziție.

8. În consecință, judecătorul Ursachi Mariana a fost în imposibilitate de a participa la examinarea și soluționarea prezentei cauze până la soluționarea definitivă a contestației formulate împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.

9. Prin ordinul Președintei interimare a Curții Supreme de Justiție nr. 41-p din 26 mai 2025 s-a luat act de hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 668/41 din 2 decembrie 2024, prin care Ursachi Mariana a fost eliberată din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și de decizia Curții Supreme de Justiție din 26 mai 2025.

10. Prin încheierea Președintei interimare a Curții Supreme de Justiție din 9 iunie 2025 s-a dispus transmiterea dosarelor aflate în procedura judecătorului Ursachi

Mariana către Secția evidență procesuală a cauzelor civile, comerciale și de contencios administrativ, în vederea redistribuirii acestora, prin intermediul PIGD, altor judecători.

11. La 13 iunie 2025 cauza civilă a fost repartizată repetat prin intermediul PIGD judecătorului Malanciuc Ion.

12. Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii din 24 iunie 2025, a fost desemnat domnul Malanciuc Ion în funcția de judecător la Curtea Constituțională din data depunerii jurământului, 17 august 2025, pe un termen de șase ani și a fost suspendat de drept din funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, pe perioada exercitării mandatului de judecător la Curtea Constituțională.

13. Prin încheierea Președintei interimare a Curții Supreme de Justiție din 25 august 2025 s-a dispus transmiterea dosarelor aflate în procedura judecătorului Malanciuc Ion către Secția evidență procesuală a cauzelor civile, comerciale și de contencios administrativ, în vederea redistribuirii acestora, prin intermediul PIGD, altor judecători.

14. La 16 septembrie 2025, cauza civilă a fost repartizată repetat, prin intermediul PIGD, judecătorului Munteanu Ion. Examinarea admisibilității recursului a fost stabilită pentru data de 10 decembrie 2025, însă ședința de judecată a fost amânată pentru 11 februarie 2026, în considerarea volumului sporit de activitate al judecătorului raportor și a necesității examinării suplimentare a materialelor dosarului.

15. Ședința de judecată fixată pentru 11 februarie 2026 a fost amânată pentru data de 15 aprilie 2026, în vederea asigurării posibilității membrilor completului de judecată de a studia suplimentar materialele cauzei și de a realiza o examinare completă și efectivă a recursului declarat.

16. Ulterior, ședința de judecată stabilită pentru 15 aprilie 2026 a fost amânată pentru data de 1 iulie 2026, din necesitatea continuării studierii materialelor dosarului de către membrii completului de judecată, având în vedere complexitatea cauzei și volumul actelor procesuale anexate la dosar.

17. La 4 mai 2026, Duca Ion a depus o cerere privind accelerarea procedurii de examinare a cauzei, invocând faptul că are vârsta de 76 de ani și se confruntă cu probleme de sănătate. Totodată, acesta a susținut că durata examinării cauzei depășește un termen rezonabil, considerând că circumstanțele invocate justifică urgentarea examinării recursului declarat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

18. Art. 192 alin. (1¹) și (2) din Codul de procedură civilă prevede următoarele:

„În situația în care, la judecarea unei cauze concrete, există pericolul de încălcare a termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa instanței care examinează cauza în fond o cerere privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza.”

„Cauzele privind încasarea pensiei de întreținere, apărarea drepturilor și intereselor minorului, repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces, litigiile de muncă, contestarea actelor normative, a hotărârilor, acțiunilor sau inacțiunilor autorităților publice, ale altor organe și organizații, ale persoanelor oficiale și funcționarilor publici se judecă de urgență și în mod prioritar.”

19. Art. 110 din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

20. Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„ Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

21. Examinând cererea privind accelerarea procedurii de judecare a cauzei prin prisma circumstanțelor invocate și a materialelor dosarului, completul de judecată reține că aceasta nu întrunește condițiile necesare pentru a fi admisă.

22. În sensul art. 192 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, mecanismul accelerării procedurii judiciare este destinat situațiilor în care, raportat la circumstanțele concrete ale cauzei, există un pericol real și actual de încălcare a dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil, iar tergiversarea examinării este imputabilă modului de organizare a procedurii judiciare.

23. La aprecierea caracterului rezonabil al duratei procedurii, urmează a fi avute în vedere complexitatea cauzei, conduita participanților la proces, comportamentul autorităților judiciare, precum și circumstanțele obiective care au influențat cursul examinării dosarului.

24. În speță, completul constată că examinarea recursului nu a fost tergiversată din motive arbitrare sau din lipsa unor măsuri procedurale din partea instanței, ci ca urmare a unor circumstanțe obiective și excepționale, independente de voința completului de judecată.

25. Astfel, cauza a fost repartizată inițial, la 29 martie 2024, judecătorului Ursachi Mariana, însă examinarea acesteia nu a putut continua ca urmare a hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 668/41 din 2 decembrie 2024 privind nepromovarea evaluării externe de către judecătorul raportor și a imposibilității exercitării atribuțiilor jurisdicționale pe durata contestării respectivei hotărâri.

26. Ulterior, prin ordinul Președintei interimare a Curții Supreme de Justiție nr. 41-p din 26 mai 2025 și încheierea din 9 iunie 2025, s-a dispus redistribuirea dosarelor aflate în procedura acesteia.

27. La 13 iunie 2025, cauza a fost repartizată repetat judecătorului Malanciuc Ion, însă, prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii din 24 iunie 2025, acesta a fost desemnat în funcția de judecător al Curții Constituționale, fiind suspendat de drept din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție începând cu 17 august 2025.

28. În consecință, prin încheierea Președintei interimare a Curții Supreme de Justiție din 25 august 2025, s-a dispus retransmiterea dosarelor aflate în procedura acestuia pentru redistribuire altor judecători.

29. La 16 septembrie 2025, cauza a fost repartizată repetat judecătorului Munteanu Ion, fiind stabilită examinarea admisibilității recursului pentru data de 10 decembrie 2025.

30. Ulterior, ședințele de judecată au fost amânate pentru 11 februarie 2026, 15 aprilie 2026 și, respectiv, 1 iulie 2026, în considerarea volumului sporit de activitate al

judecătorului raportor, necesității studierii suplimentare a materialelor dosarului, precum și a obligației completului de judecată de a asigura o examinare completă și efectivă a recursului declarat.

31. Colegiul reține că, în conformitate cu prevederile art.6 par. (1) CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

32. În accepțiunea Convenției, dreptul la un proces echitabil are mai multe componente și anume: accesul liber la justiție; examinarea cauzei în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil; examinarea cauzei de către un tribunal independent, imparțial, stabilit prin lege; publicitatea pronunțării hotărîrilor judecătorești. Potrivit acestor prevederi, orice persoană care este parte, independent de calitatea sa procesuală, într-un proces civil, are dreptul la o judecată desfășurată în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. Termenul optim de soluționare a unei cauze implică durata care asigură cea mai bună eficiență în realizarea justiției, iar previzibilitatea acestuia conferă părților posibilitatea de a estima evoluția etapelor procesuale în timp. Termenul în care justiția este îndeplinită este esențial pentru garantarea eficacității sale, încălcarea sa fiind de natură să atragă răspunderea statului, însă numai în cazul întârzierilor imputabile autorităților judiciare.

33. Reieșind din analiza jurisprudenței CtEDO pe terenul art.6 din Convenție, Colegiul civil remarcă că, respectarea termenului rezonabil la judecarea cauzei, este analizată de către Curte prin prisma criteriilor de apreciere a rezonabilității termenului scurs în procesul de judecare a cauzei. Termenul rezonabil impus de art. 6 paragr. 1 din Convenție are, de regulă, ca punct de plecare data la care prima instanța a fost investită cu soluționarea litigiului și acoperă ansamblul derulării procedurilor în cauză, inclusiv a căilor de atac, până la momentul la care o operat soluționarea definitivă a cauzei.

34. La caz, raționamentele mai sus-indicate au incidență asupra procedurii de examinare a recursului, astfel încât, începutul curgerii termenului de judecare a recursului, pornește de la data la care dosarul a parvenit la judecătorul raportor.

35. Prin urmare, din analiza materialelor dosarului, Colegiul civil a stabilit că prezenta cauză a fost repartizată repetat judecătorului Munteanu Ion la 16 septembrie 2025, ulterior redistribuirii succesive a dosarului determinate de circumstanțe obiective ce au vizat imposibilitatea continuării examinării cauzei de către judecătorii raportori anterior desemnați.

36. Astfel, termenul de examinare a recursului, calculat de la data redistribuirii cauzei judecătorului raportor Munteanu Ion, până la data următoarei ședințe de judecată stabilite pentru 1 iulie 2026, nu poate fi apreciat ca fiind excesiv și se încadrează în limitele unui termen rezonabil, raportat la circumstanțele concrete ale speței.

37. Or, în intervalul menționat, cauza s-a aflat în procedură activă de examinare, fiind întreprinse măsuri procesuale succesive în vederea studierii materialelor dosarului și

